

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Nejčastější chyby v procesu osvojení dítěte - *Participace dítěte, informování a přezkoumatelné odůvodnění v řízení o osvojení podle nové praxe po 1. 1. 2026*“

Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí

Akreditace Ministerstva vnitra ČR

Termín a místo konání: 11. prosince 2025 od 9:00 do 15:00

online

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

lektor na právnických fakultách (Brno a Bratislava), šestnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Osvojení nezletilého dítěte spadá pod instituty náhradní rodinné péče, kdy navíc dochází ke **statusové změně**, tzn. že jsou zpřetrhány vazby na původní rodiny a zakládají se právní poměry k rodině nové. Nezřídka dochází rovněž k situacím osvojené osoby zletilé, s níž bez dalšího dochází i k osvojení jejích potomků.

Nabízený kurz nebude probíhat tradiční formou, tzn. popisem pozitivní právní úpravy, zejména jednotlivých předpokladů pro osvojení dítěte, ale naopak **se soustředí na případy nejčastějších pochybení, k nimž v průběhu adopce dochází**.

Cílem kurzu je vymezit **účel osvojení** a zejména **popsat situace, v nichž může OSPOD intervenovat ve prospěch dosažení nejlepšího zájmu nezletilého dítěte**. Půjde nejen o hmotněprávní přístup, tedy **naplnění předpokladů adopce**, ale rovněž o **procesní přesah**, tedy vymezení **práv a povinností OSPOD v soudním řízení**, v němž se o rozhoduje o osvojení, včetně tzv. incidenčního řízení a následného jmenování opatrovníka pro vyslovení souhlasu. Posláním kurzu je zejména **posílení dovednostních kompetencí cílové skupiny**, zejména při spolupráci s rodiči a osvojiteli a následně v zastupování dítěte v soudním řízení.

Novela účinná od 1. 1. 2026 nemění základní hmotněprávní předpoklady adopce, ale klade větší důraz na **participaci dítěte, přiměřené informování a kvalitu odůvodnění** každého kroku. V praxi to znamená pečlivěji zaznamenat, co bylo zjištěno a proč, jak byly váženy varianty a jak byl v konkrétní věci naplněn nejlepší zájem dítěte. Anotace navazuje na původní program zaměřený na typické chyby v osvojení a rozpracovává jej do nové procesní reality po 1. 1. 2026, včetně varování před častými omyly při souhlasech, kolizním opatrovnictvím, práci se znalcem a „šedými zónami“ kolem náhradního mateřství či zjišťování příbuzných dítěte.

Na konci vzdělávacího programu bude absolvent schopen:

- odlišit, co se po 1. 1. 2026 v adopční agendě skutečně mění a co zůstává beze změny
- identifikovat a předcházet nejčastějším hmotněprávním a procesním chybám v řízení o osvojení
- bezpečně zjistit a zdokumentovat názor dítěte bez sugesce a s ověřením porozumění
- správně pracovat se souhlasy rodičů a se souhlasem dítěte a řešit jejich absence zákonnou cestou
- oddělit role kolizního opatrovníka a zástupce dítěte tak, aby nedošlo ke střetu zájmů
- vyžadovat a hodnotit znalecké posudky kriticky, s jasnými otázkami a návazností na důkazy
- psát srozumitelné petity a výroky a strukturovaná odůvodnění, která ob stojí v odvolání i přezkumu
- koordinovat OSPOD, soud, zařízení a poradenské služby bez duplicit a časových prodlev

Dotazy, na něž by měl být kurz především zaměřen, lze posílat na kontaktní e-mail radovandavid@radovandavid.cz.

Obsah kurzu:

1. Co se po 1. 1. 2026 skutečně mění a co ne

- Posílení participace dítěte a přiměřeného informování jako civilního standardu rozhodování
- Vyšší nároky na srozumitelnost jazyka a na transparentní vážení hledisek v odůvodnění
- Beze změny zůstávají klíčové materiální předpoklady osvojení, mění se kvalita dokumentace a procesní kázeň
- Praktický dopad na protokoly o rozhovoru s dítětem, vyjádření OSPOD a strukturu rozsudků
- Důraz na volbu nejmírnější funkční varianty zásahu a práci s dočasnými řešeními, pokud je to namístě
- Přechodná nastavení u běžících řízení a kultivované přenastavení bez narušení stability dítěte
- Kde očekávat přísnější přezkum: souhlasy, účast dítěte, odůvodnění volby osvojitelů a přezkum znaleckých závěrů

2. Hmotněprávní chyby při posuzování osvojitelů

- Mechanické hodnocení „věkového rozdílu“ bez racionálního zdůvodnění a bez vazby na potřeby konkrétního dítěte
- Opomenutí prověřit péči osvojitelů o jejich vlastní děti a kontinuitu vztahových vazeb dítěte
- Nezmapování příbuzných a blízkých osob jako přednostních kandidátů před cizími osvojiteli
- Užívání diskriminačních kritérií (např. sexuální orientace, věk) místo individuálního posouzení schopnosti pečovat

- Podcenění rizik kolem nedovoleného náhradního mateřství a obchodování s dětmi, absence prevence a včasné detekce
- Nejasné vymezení identity dítěte a jejího významu pro stabilitu a kontinuitu péče
- Nedostatečná práce s dlouhodobými potřebami dítěte (zdravotní, školní, sourozenecké vazby) v testu nejlepšího zájmu

3. Souhlasy rodičů a dítěte: kdy, či a jak

- Nesprávná identifikace, zda je třeba souhlasu rodiče, a opomenutí zákonných výjimek
- Chybná praxe u anonymního či utajeného porodu a zjišťování souhlasu rodiče
- Nezjištění nebo nezáznam přání a souhlasu dítěte, kde to právní úprava vyžaduje, včetně ověření porozumění
- Záměna souhlasu s osvojením se zastupováním dítěte v řízení a absence zvláštního opatrovníka pro souhlas
- Formální vady souhlasů a nepřezkoumatelná dokumentace, která neprokazuje informovanost a dobrovolnost
- Špatně nastavené procesní kroky při absenci souhlasu a podcenění incidenčních otázek
- Dopad nových požadavků na informování a jazyk poučení po 1. 1. 2026

4. Kolizní opatrovnictví a zastoupení dítěte

- Smísení rolí: opatrovník nemůže současně zastupovat dítě a dávat za něj souhlas s osvojením
- Nevymezení kolize zájmů a pozdní ustanovení jiného opatrovníka
- Chybějící instrukce opatrovníku k rozsahu úkolů a ke způsobu dokumentace participace dítěte
- OSPOD jako zástupce × kolizní opatrovník: kdo co dělá a jak zapisuje, aby nevznikla „dvojkolejnost“
- Kritéria volby osoby opatrovníka a přezkoumatelnost jeho postupu
- Komunikační matice mezi opatrovníkem, OSPOD, soudem a odbornými službami
- Revize opatrovnictví při změně okolností a kontrolní milníky

5. Zjišťování názoru dítěte a participace

- Volba formy vyjádření dítěte podle věku a vyspělosti, bez sugesce a bez přetěžování
- Ověření porozumění a autenticity názoru a záznam v podobě, kterou je dítě schopno potvrdit
- Srozumitelný jazyk vůči dítěti a záznam o tom, jak byl jeho názor zohledněn
- Zapojení „bezpečné osoby“ a práce s loajalními konflikty
- Specifika u dětí po traumatu a u sourozeneckých skupin
- Ochrana soukromí dítěte a redakce citlivých údajů v kopiích pro účastníky
- Periodická revize participace při delších řízeních a změně situace

6. Dokazování, znalci a „opomenuté důkazy“

- Nejasné zadání znalci a automatická akceptace závěrů bez kritického hodnocení
- Důkazní plán odvozený z konkrétních otázek a triangulace zdrojů
- Jak odmítnout nadbytečný či nezákonně získaný důkaz a stručně to vysvětlit
- Práce s digitálními podklady a ochranou třetích osob jen v nezbytném rozsahu
- Strukturovaný spis: index, časová osa, mapa důkazů a oddělení faktů od hodnocení
- Prevence „opomenutých důkazů“ a překvapivých závěrů v rozsudku
- Jak připravit spis na odvolání a soudní přezkum

7. Petity, výroky a jazyk odůvodnění

- Jasné a vymahatelné petity bez neurčitých a hodnotících frází
- Výroky vymezující statusové následky, práva a povinnosti srozumitelně a stručně

- Struktura odůvodnění: skutkový stav → právní úvaha → volba řešení → očekávané dopady
- Vyrovnání se s protiargumenty a s neprovedenými důkazy
- Přiměřený rozsah redakce citlivých údajů a přístupů k dokumentaci
- Test proporcionality a nejlepšího zájmu dítěte v každém klíčovém kroku
- Vzorové pasáže pro návrhy, vyjádření OSPOD a rozhodnutí

8. „Šedé zóny“: náhradní mateřství, zprostředkování a prevence rizik

- Rozlišení legálních postupů od protiprávních praktik a indikátorů rizika obchodování s dětmi
- Neplatnost dohod o donošení dítěte a jak s nimi procesně naložit
- Koordinace se zdravotnictvím a mezinárodní prvek
- Rychlé procesní kroky při podezření na protiprávní jednání
- Komunikační plán vůči osvojitelům a rodičům, aby nedošlo k sekundární viktimizaci dítěte
- Důkazní minimum a bezpečné uchování podkladů
- Včasné zapojení orgánů činných v trestním řízení, když je to namístě

9. Role OSPOD po 1. 1. 2026

- Ověření předpokladů osvojení a mapování příbuzenského zázemí s důrazem na stabilitu a identitu dítěte
- Zjišťování názoru dítěte, přiměřené informování a kvalita zápisu pro soud
- Doporučení k dočasným opatřením a milníky vyhodnocení
- Koordinace služeb a prevence duplicitních dotazů na dítě
- Stručná, věcná a vymahatelná vyjádření pro soud
- Vedení logu přístupů k citlivým údajům a redakce kopií
- Peer-review klíčových podkladů před odesláním soudu

10. Přechodná a dočasná řešení, práce s časem

- Kdy volit předběžné či dočasné úpravy a jak je účelně odůvodnit
- Testování režimu s jasnými metrikami a krátkými revizními cykly
- Minimalizace změn školy, lékaře a klíčových pečujících osob
- Převod osvědčeného dočasného řešení do stabilního rozhodnutí
- Reakce na selhání plánu bez zbytečné eskalace
- Mediaci a facilitace v citlivých bodech řízení
- Dokumentace změny skutkového stavu a revize odůvodnění

11. Modelové situace a praktické vzory

- Souhlas u anonymního porodu a zvláštní opatrovník pro souhlas
- Kolize rolí opatrovníka a náprava v běžícím řízení
- Příbuzní jako potenciální osvojitelé a test kontinuity vztahů
- Věkový rozdíl a jeho racionální odůvodnění ve vztahu k potřebám dítěte
- Znalec s nejasným zadáním a doplnění posudku cílenými otázkami
- Ochrana identity dítěte a redakce citlivých částí spisu
- Krátké vzory petitu, vyjádření OSPOD a odůvodnění pro soud

12. Diskuse a závěr